

Miljø- og Fødevarerministeriet
Departementet
Natur og Klimatilpasning
mfvm@mfvm.dk

31. januar 2020

Høringsvar: Udkast til ændring af lov om naturbeskyttelse (Forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede arealer) - Journalnummer 2019 -22489

Dansk Skovforening takker for muligheden for at komme med bemærkninger til forslaget om at forbyde sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-beskyttede, med frist for bemærkninger 31. januar.

Som lodsejerrepræsentanter finder vi det kritisabelt, at det fremsatte forslag lægger op til en erstatningsfri regulering for de mange lodsejere, der vil blive berørt af forslaget. Den måde at regulere på vil virke negativt på lodsejernes lyst og motivation til frivilligt at skabe og udvikle natur på deres ejendomme.

Det er dog positivt og helt essentielt, at forslaget indeholder en mulighed for dispensation fra forbuddet mod brug af sprøjtemidler af hensyn til bekæmpelse af invasive arter og i øvrigt hvis forbuddet vurderes i det enkelte tilfælde at udgøre et ekspropriativt indgreb.

Retssikkerhed

Retssikkerhedsmæssigt finder vi det betænkeligt at gennemføre en erstatningsfri regulering på et så usikkert grundlag, som den vejledende registrering af arealerne er. Registreringerne hviler enten alene på luftfototolkning eller også på en konkret feltbesigtigelse af arealet, men som loven er formuleret, er det altid den aktuelle tilstand, der er afgørende for om et konkret areal er beskyttet.

En lodsejer kan anmode kommunen om en afgørelse af om et konkret areal er beskyttet. En afgørelse bygger på et konkret skøn baseret på en ikke-udtømmende liste over karakteristika, fastlagt alene ved vejledningstekst. Der er således ikke fastlagt entydige kriterier for, hvornår et areal er beskyttet i form af f.eks. krav om tilstedeværelse af konkrete plantearter og deres udbredelse på arealet, ligesom der heller ikke er fastlagt specifikke krav til hvilken registreringsmetode, der skal anvendes. At der ikke er fastsat konkrete krav/minimumskrav til

grundlaget for skønnet, f.eks. ved krav til registreringsmetode samtidig med at klageadgangen over afgørelser er besværlig, giver anledning til bekymring for lodsejeres retssikkerhed. Det fremsendte forslag indeholder i nr. 3 (§59 a) en mulighed for at miljøministeren kan ekspropriere råderet over en ejendom til gennemførelse af forbuddet mod sprøjtning, gødskning eller omlægning beskrevet i nr. 2 (§4). Det fremgår yderligere at Miljøministerens afgørelse om dispensation / afslag på dispensation efter § 4, stk. 2 ikke kan påklages administrativt.

Ministerens afgørelse om ekspropriation af råderetten efter § 59 a kan for så vidt angår erstatningsspørgsmålet påklages til Taksationskommissionen, jf. § 59 a, stk. 2. Derimod er der ikke administrativ klageadgang vedr. ministerens afgørelse om ikke at ekspropriere eller om at ekspropriere råderetten.

Dansk Skovforening anser begrænsningen i og afskæringen af den administrative klageadgang for et retssikkerhedsmæssigt problem, idet domstolsprøvelse kan være en bekostelig affære, og vil ramme skævt. På andre af miljørettens områder er der administrativ klageadgang ved både afgørelser om dispensation og ekspropriation, hvorfor tilsvarende bestemmelser bør medtages i her. (Se f.eks. vedr. ekspropriation miljøbeskyttelsesloven § 91, jf. § 58 og naturbeskyttelsesloven § 60, jf. bl.a. §§ 43 og 44. Se vedr. dispensation miljøbeskyttelsesloven § 91).

Administrative konsekvenser for kommunerne

Det nævnes i afsnit 4 side 4 at forslaget samlet set ikke vil medføre væsentlige økonomiske, administrative eller implementeringsmæssige konsekvenser for kommunerne. Der fremgår dog ikke af vurderingen, at der potentielt vil være flere lodsejere med kortlagte § 3-arealer, som i dag gødskes, sprøjtes eller omlægges, der vil bede om en egentlig afgørelse af om arealet har en status der betyder, at det er omfattet af beskyttelsen.

Hvad er det for en natur der forbedres med forslaget?

Det fremhæves, at formålet med indførelsen af forbuddet er at give naturen bedre vilkår på den del af de beskyttede naturarealer, der i dag må sprøjtes, gødes eller omlægges. Samtidig fremgår det ikke tydeligt af forslaget, hvilke konsekvenser det forventes at have, og præcis hvilken natur det er som forbedres med forslaget.

Det nævnes i afsnit 7, side 6 at genopretning af artsrige naturområder svarende til naturenge, der ikke har været gødet, sprøjtet eller omlagt tager tid, men at det trods den langsommelige proces forventes, at der allerede efter 4-10 år vil være en målbar forbedring af naturtilstanden og biodiversiteten. Det er meget uklart hvilken naturtilstand, der her henvises til, og hvilke målbare forbedringer der forventes på hvilke naturtyper. På den måde kommer forslaget til at fremstå som en ikke målrettet naturindsats.

Her er det værd at tage et historisk tilbageblik. Ændringen i muligheden for sprøjtning, gødskning og omlægning er primært relevant i forhold til ferske enge og overdrev, der blev beskyttet i 1992. En beskyttelse der blev indført for at undgå omlægning af arealerne til landbrugsjord.

Særligt for ferske enge er, at de i den nuværende vejledning til naturbeskyttelsesloven er defineret som enge, der skabes ved menneskets påvirkning. Ferske enge kan således være dannet ved

slåning eller græsning af naturlige kærsumfund eller ved fældning af elle-, aske-, birke- eller piledominerede sumpskove med efterfølgende slåning eller græsning. En bevaring af den kultur-naturtype vil være afhængig af en forsat forvaltning.

Når reglen om at den hidtidige driftsform på denne type arealer kan fortsætte, herunder anvendelse af gødning og pesticider, blev indført, var det blandt andet for at sikre, at græsningsmulighederne på de ferske enge – også kaldet "kulturenge" - blev opretholdt.

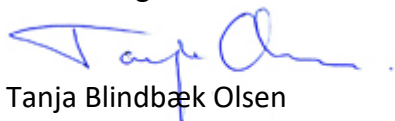
Forbuddet mod at sprøjte, gøde eller omlægge denne kultur-naturtype kan derfor få betydning for opretholdelse af naturtypen på sigt. Forbuddet vil med stor sandsynlighed medføre, at afgræsningen ikke længere er lønsom, og derefter ophører. Resultatet bliver, at arealerne gror til. For landbrugsjord vil der være en aktiv rydningspligt mindst hvert 5. år. Denne rydningspligt gælder ikke på arealer med fredskovspligt.

Naturtypen ferske enge risikerer at gå væsentligt tilbage i udbredelse, og blive afløst af tilgroede arealer. Det fremgår ikke tydeligt af lovbemærkningerne, men er væsentligt at fremhæve.

Ønskes denne kultur-naturtype bevaret efter indførelse af forbuddet, vil det kræve andre målrettede incitament, for at opretholde græsningen eller sikre rydningen af opvækst på arealerne.

Alternativt kunne være at undtage de stærkt kulturpåvirkede arealer fra det foreslåede forbud eller udtage dem fra § 3-beskyttelsen generelt.

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen